

URÁNUSZ ■ NEPTUNUSZ 1983 április - augusztus

ÉSZLELŐK	Uránusz	Neptunusz	Műszerek
Baracskai Lajos /Bélmegyer/	1	-	25.0 T f/5.3
Bekő Ildikó /Nagykőrös/	1	-	5.0 L f/10.8
Berente Béla /Kecskemét/	3	1	24.4 T f/4.9 15.0 T f/4
Csiba Márton /Dunaújváros/	1	1	24.4 T f/4.9
Erdélyi József /Nagykőrös/	1	-	5.0 L f/10.8
Farkas László /Budapest/	2	1	15.0 MC f/15 8.0 L f/15
Kósa-Kiss Attila /Salonta/	2	2	7 x 50 B
Mizser Attila /Budapest/	2	1	20.0 L f/15 7 x 50 B
Papp Sándor /Kecskemét/	7	3	24.4 T f/4.9 7 x 50 B
Papp Zoltán /Kecskemét/	1	-	24.4 T
Sipos Mihály /Baja/	2	2	20.0 T f/5.6
Toone, John /Anglia/	9	2	10 x 50 B
Ujvárosy Antal /Kecskemét/	3	1	24.4 T f/4.9
Vaskúti György /Vaskút/	4	3	20.0 T f/5.6
Összesen 14 fő	39	14 megfigyelést végzett.	

A külső bolygók észlelése 1983-ban az előző évihez képest, ha szerény mértékben is, de előrelépést hozott, különösen a fényességbecslések terén.

Megkeresésük általában nem okozott problémát, hiszen pl. az Uránusz majd' egy hónapig a Jupiter közelében könnyedén megtalálható volt. A két bolygó közelállásáról érdekes beszámolót küldött pl. Farkas László budapesti amatőrtárs, aki kitűnő optikájú távcsöveivel a maximális közelállást is megfigyelte.

Az Uránusz észlelésénél a legtöbb megfigyelő feljegyezte az ez évben /valószínűleg a sokszor páras légkör miatt/ jellemző domináns opálsárga színárnyalatot. Kitűnő légkör mellett azonban néha észlelhető volt nagy nagyításoknál /24.4 T 400x/ az "ún." kék-effektus, vagyis a bolygó színének a nagyítás

növelésével történő meglepő változása. Korong alakot már az 50/540-es kis refraktoroknál /90x/ sejteni lehetett, míg nagyobb távcsöveknél ez 70x-nél egyértelmű volt, de kizárólag kitűnő légkörnél! A "peremsötétedés" 240-300x-os nagyításoknál elég egyértelműen megfigyelhető volt. Természetesen felületi részleteket nem lehetett észlelni, s sikertelen maradt a két 14^m körüli Uránusz hold észlelése is.

A Neptunusz szintén könnyen észlelhető volt, itt néhány nagyobb távcsővel végzett észlelésnél 200-240-350x-es nagyításnál a korong alak még kivehető volt, enyhe szürkés-sárga, vagy opálos-kék színárnyalat rögzítésével. Az eltérő színárnyalatokat a légkör és az alacsony deklináció rovására kell írni, természetesen szerepet játszik az észlelők szubjektivitása, sőt a távcső optikai rendszere is. /Erről bővebben a "Bolygók észlelése" c. kiadványban!/.

Külön említést érdemel Vaskúti György leírása, aki kitűnő /sajátkészítésű/ optikájú és precíz osztott körökkel felszerelt távcsövével a Neptunusz saját-mozgását ivmp. körüli pontossággal követni tudta.

A külső bolygók fényességbecslésének észleléséért köszönetet mondok a változó-észlelőknek; Mizser Attila, Kósa-Kiss Attila és John Toone amatőrtársaknak. Az esetleg még beérkező adatokra tekintettel a feldolgozást később közöljük le.

Papp Sándor

-.-.-.-.-

ADOK - VESZEK

Zeiss 80/840 AS objektív /vadonat új, fadobozban/ 5.500,- Ft-ért eladó.

Cím: Havas János, Budapest X., Kápolna u. 3. I.em. 5.